

ТАКСОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ В ОБЛІКОВІЙ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

© 2017 ЧЕРНІКОВА І. Б., КВАША О. О., КИРИЛЬЄВА Л. О.

УДК 65.011.2:640.432

Чернікова І. Б., Кваша О. О., Кирильєва Л. О. Таксономічний аналіз розвитку в обліковій стратегії підприємств ресторанного бізнесу

У статті узагальнено та розвинуто методичні прийоми аналізу в рамках таксономічного методу в системі стратегічного менеджменту. Розглянуто питання стосовно застосування методики таксономічного аналізу в інформаційній системі підприємств Харківської області та м. Харкова. Запропоновано провести дослідження 104 підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області та відібрати прибуткові ресторани з річним товарооборотом понад 500–1000 тис. грн. Проведений аналіз свідчить про доцільність використання в практичній діяльності підприємств ресторанного бізнесу зарубіжних методик, які базуються на певних видах, прийомах і методах аналізу під час вивчення фінансового стану підприємств. Рекомендовано таксономічний метод, який дозволяє визначити резерви зростання прибутку підприємства для аналізу отриманої інформації, за умови точності її подання, в узагальненому вигляді. Стаття корисна для функціональних структур підприємств, що займаються фінансовим аналізом (фінансового відділу, бухгалтерії, відділів маркетингу, планування тощо).

Ключові слова: облікова політика, таксономічний аналіз, ресторанний бізнес, стратегія управління.

Рис.: 2. **Табл.:** 4. **Формул.:** 9. **Бібл.:** 10.

Чернікова Ірина Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: proffesor58@mail.ru

Кваша Ольга Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: oliviaolyska@gmail.com

Кирильєва Людмила Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування, Харківський державний університет харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, Харків, 61051, Україна)

E-mail: kovalenko_mila@mail.ru

УДК 65.011.2:640.432

Чернікова І. Б., Кваша О. А., Кирильєва Л. А. Таксономический анализ развития в учетной стратегии предприятий ресторанного бизнеса

В статье обобщены и развиты методические приемы анализа в рамках таксономического метода в системе стратегического менеджмента. Рассмотрены вопросы по применению методики таксономического анализа в информационной системе предприятий Харькова и Харьковской области. Предложено исследовать 104 предприятия ресторанного бизнеса г. Харькова и Харьковской области и отобрать прибыльные рестораны, чей годовой товарооборот превышает 500–1000 тыс. грн. Проведенный анализ свидетельствует о целесообразности использования в практической деятельности ресторанного бизнеса зарубежных методик, которые базируются на определенных видах, приемах и методах анализа для изучения финансового состояния предприятий. Рекомендован таксономический метод, который позволяет определить резервы увеличения прибыли деятельности предприятия для анализа полученной информации, при условии точности ее предоставления, в общем виде. Статья полезна для функциональных структур, которые осуществляют финансовый анализ (финансового отдела, бухгалтерии, отделов маркетинга, планирования и т. д.).

Ключевые слова: учетная политика, таксономический анализ, ресторанный бизнес, стратегия управления.

Рис.: 2. **Табл.:** 4. **Формул.:** 9. **Библ.:** 10.

Чернікова Ірина Борисівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського учета, аудита и налогообложения, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: proffesor58@mail.ru

Кваша Ольга Александровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, аудита и налогообложения, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: oliviaolyska@gmail.com

Кирильєва Людмила Алексеевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры бухгалтерского учета, аудита и налогообложения, Харьковский государственный университет питания и торговли (ул. Клочковская, 333, Харьков, 61051, Украина)

E-mail: kovalenko_mila@mail.ru

UDC 65.011.2:640.432

Chernikova I. B., Kvasha O. O., Kirilieva L. O. The Taxonomic Analysis of Development in the Accounting Strategy of Enterprises in the Restaurant Business

The article generalizes and elaborates the methodical techniques of analysis in terms of the taxonomic method within the strategic management system. Issues on application of method of the taxonomic analysis within the information system of enterprises of Kharkiv and Kharkiv region have been considered. It has been suggested to explore 104 enterprises of restaurant business in the city of Kharkiv and Kharkiv region and to identify the profitable restaurants, whose annual turnover exceeds 500-1000 thous. UAH. The carried out analysis shows the usefulness of applying in practice of the restaurant business the foreign methods, based on certain types, techniques and methods of analysis for studying the financial situation of enterprises. The taxonomic method is recommended, which allows to determine the reserves for increase of profit from enterprise's activity for analyzing the information obtained, under condition of precision of its provision, in general terms. The article can be useful for the functional structures that carry out financial analysis (finance departments, accounting, divisions of marketing, planning, etc.).

Keywords: accounting policy, taxonomic analysis, restaurant business, management strategy.

Fig.: 2. **Tbl.:** 4. **Formulae:** 9. **Bibl.:** 10.

Chernikova Irina B. – PhD (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine) **E-mail:** proffesor58@mail.ru

Kvasha Olga O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine) **E-mail:** oliviaolyska@gmail.com

Kirilieva Liudmila O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkiv, 61051, Ukraine)

E-mail: kovalenko_mila@mail.ru

У сучасному механізмі господарювання, що здійснюється в нестабільному зовнішньому бізнес-середовищі, особливе місце займає діяльність підприємств торговельного сектора економіки, зокрема ресторанного бізнесу, як рушійного інструменту оптимізації внутрішньодержавної політики розвитку та адаптації до мінливих зовнішніх умов на основі результативного використання управлінського потенціалу.

Соціально-економічні зміни в суспільстві, прогресивні зрушення в науці та впровадження її результатів у практичну діяльність є підґрунтям для розвитку та реалізації облікових стратегій управління зростанням прибутку операційної діяльності в якійсній інформаційній оболонці внутрішньогосподарського контролю суб'єктів ресторанного підприємництва.

Різні проблемні аспекти сутності та методики аналізу діяльності підприємств розглядалися у працях: Р. Кантільйона, Й. Шумпетера, З. Варналія, А. Лігоненко, А. Воротиної, Ф. Бутинця, С. Голова, В. Єфіменка, Н. Грабової, В. Завгороднього, М. Кужельного, Г. Купалової, А. Лахтіонової, Г. Савицької, М. Пушкара, С. Росса, В. Ковальова, Є. Стоянової, В. Бернса та ін. Однак існуюча методика розрахунку таксономічних показників не адаптована до повного аналізу стану фінансової діяльності підприємств ресторанного бізнесу, оскільки не виокремлено коло діагностичних ознак.

Реалії сьогодення свідчать – визначення рівня ефективності діяльності підприємств ресторанного бізнесу є одним з найважливіших та складних завдань програмованого менеджменту із використанням різних методів перспективного аналізу фінансово-господарського стану:

- ✦ *таксономічного* із зіставленням об'єктів, які характеризуються великою кількістю ознак, вирішенням проблеми упорядкування багатомірного статистичного матеріалу в єдину кількісну характеристику, можливістю узагальненої оцінки складного об'єкта або процесу;
- ✦ *кореляційного*, що являє дослідження зв'язків та вимір тісноти між спостереженнями, які можна вважати випадковими та обраними із сукупності, що розподіляється за нормальним законом розподілу;
- ✦ *регресійного*, що є встановленням аналітичного виразу залежності між досліджуваними ознаками, показує, як у середньому змінюється результат (залежний) показника при зміні будь-якого з незалежних показників.

Аналіз фінансово-господарської діяльності є необхідним елементом у системі функцій управління підприємством, оскільки без нього не можуть бути реалізовані й інші функції, передусім ті, що пов'язані з прийняттям управлінських рішень [1].

Вважаємо, що для вдосконалення методики аналізу показників діяльності підприємств необхідно застосувати перспективний аналіз фінансово-господарського стану підприємств ресторанного господарства, який слід проводити за визначенням основних суб'єктивних факторів, що залежать від діяльності.

Для проведення дослідження було відібрано 104 підприємства ресторанного господарства Харківської

області та м. Харкова. Внаслідок цього відібрано 14 підприємств, які отримали прибуток та їх річний товарооборот складав понад 500–1000 тис. грн протягом 2014–2015 рр. [2].

Інформаційною базою бухгалтерського обліку в системі управління обрано дані фінансової та статистичної звітності.

Проведений аналіз вибіркової сукупності дозволив розподілити підприємства ресторанного господарства за трьома групами:

- ✦ *перша група* – темпи зміни прибутку від операційної діяльності в середньому 74,3%, що нижче середнього за сукупністю (95,1%), тобто рентабельність обраних підприємств у 2015 р. знизилася в порівнянні з минулим роком на 4,9%;
- ✦ *друга група* – темп зміни прибутку 97,8%, отже, не перевищує 100% (одного підприємства ресторанного господарства, для якого характерним є зниження суми прибутку від операційної діяльності у 2015 р. у порівнянні з 2014 р., становить 2,2% (100 – 97,8));
- ✦ *третья група* – темп зміни прибутку від операційної діяльності, який складає понад 100%, що в середньому за сукупністю становить 110,3%, тобто рентабельність цих підприємств у 2015 р. у порівнянні з минулим роком збільшилася на 4,7% до обороту.

Вважаємо, що для аналізу отриманої інформації, за умови збереження точності її подання в узагальненому вигляді в обліковій системі програмованого менеджменту, доцільно використовувати таксономічний метод (від грец. «таксіс» – розміщення, порядок, «номос» – закон, правило, принцип) [3, с. 7].

Таксономічний аналіз здійснюється за такою схемою: Матриця спостережень → Матриця стандартизованих значень ознак → Формування координат об'єкта еталона або об'єкта антиеталона → Матриця відстань → Таксономічна відстань для кожного об'єкта → Таксономічний показник для кожного об'єкта [4].

Критичний огляд світової наукової думки в конкурентному просторі умов невизначеності дозволив констатувати, що оцінка ефективності діяльності підприємства ресторанного господарства складається з таких етапів.

Перший етап – формування матриці спостереження (X) за елементами (значення ознак і показників, які мають специфічний вираз за кожною ознакою, в одиницях виміру) наведено в *табл. 1*, застосовується розрахунок (1):

$$X = \begin{Bmatrix} X_{11} X_{12} \dots X_{1j} \dots X_{1n} \\ X_{21} X_{22} \dots X_{2j} \dots X_{2n} \\ X_{i1} X_{i2} \dots X_{ij} \dots X_{in} \\ X_{m1} X_{m2} \dots X_{mj} \dots X_{mn} \end{Bmatrix}, \quad (1)$$

де i – порядковий номер періоду (від 1 до n);

j – показник, який характеризує стан визначеного об'єкта;

X_{ij} – значення показника j за період i (від 1 до m).

Матриця спостережень (X) обраних елементів досліджуваної сукупності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2014–2015 рр.

№ з/п	Назва підприємства	Товарооборот, тис. грн		Сума операційних витрат, грн		Витрати-віддача операційних затрат, грн		Коефіцієнт автономії, од.		Коефіцієнт прибутковості, од.		Продуктивність праці (середньорічна виручка на 1-го робітника), тис. грн		Коефіцієнт абсолютної ліквідності, од.		Прибуток операційної діяльності, грн			
		Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	Рік	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2015	
1	Яскэ	702,00	597,28	338,86	299,10	1,94	1,87	0,10	0,09	0,002	0,002	40,39	35,16	0,09	0,07	27,63	15,07		
2	La Strada	929,28	1084,72	349,54	344,18	2,01	1,98	0,09	0,08	0,002	0,002	51,76	51,47	0,08	0,06	52,43	64,91		
3	Росинка	633,28	541,84	295,46	264,50	2,02	1,94	0,11	0,11	0,002	0,002	38,31	36,12	0,14	0,12	20,51	16,19		
4	Веранда	591,28	702,24	279,86	327,54	2,00	2,02	0,10	0,10	0,002	0,003	34,86	40,41	0,14	0,11	15,79	29,91		
5	Охотный двор	587,36	554,32	283,59	271,94	1,95	1,92	0,10	0,09	0,002	0,002	33,54	34,15	0,13	0,16	16,19	15,07		
6	Чехов	490,08	543,12	242,10	272,42	1,92	1,87	0,09	0,10	0,002	0,002	34,45	34,81	0,13	0,12	13,79	15,15		
7	Райский уголок	760,64	748,96	352,10	341,14	2,02	1,96	0,11	0,09	0,002	0,002	41,79	38,62	0,12	0,09	35,39	27,55		
8	Місто	523,60	525,28	183,06	179,62	1,90	1,94	0,10	0,11	0,002	0,002	32,96	33,05	0,13	0,14	14,19	13,95		
9	Deli	954,82	948,37	362,98	355,64	2,05	2,02	0,11	0,10	0,002	0,003	51,04	52,71	0,07	0,08	54,11	56,03		
10	Старая башня	1014,51	868,32	360,63	357,36	2,05	1,96	0,08	0,10	0,003	0,002	48,44	44,61	0,11	0,11	40,99	37,47		
11	Бухара	551,13	639,98	180,18	235,62	1,95	2,02	0,11	0,09	0,002	0,003	36,96	49,10	0,09	0,10	24,51	45,23		
12	Харків	932,48	933,84	388,42	397,54	2,01	1,99	0,12	0,10	0,002	0,002	48,55	43,82	0,08	0,08	56,59	59,31		
13	Da Vinci	1004,96	986,56	264,70	304,82	1,94	1,95	0,12	0,09	0,002	0,002	37,76	35,66	0,10	0,10	16,83	19,23		
14	Шато	800,46	777,91	315,54	316,54	1,98	1,97	0,10	0,10	0,002	0,002	42,38	42,74	0,10	0,10	38,40	36,93		
	У середньому за сукупністю	1000,58	702,00	597,28	338,86	299,10	1,94	1,87	0,10	0,09	0,002	0,002	40,39	35,16	0,10	0,07	0,07	27,63	27,63

Другий етап – формування матриці стандартизованих значень (табл. 2) дозволяє звести всі одиниці виміру в безмірні величини, тобто вирівняти значення ознак, що здійснюється за формулою (2):

$$Z_i = \frac{X_i}{X}. \quad (2)$$

Стандартизація ознак може здійснюватися різними засобами, серед яких зустрічаються навіть оригінальні [5].

Третій етап – диференціація ознак матриці спостережень за розподілом усіх змінних на стимулятори (ознаки, які позитивно впливають на загальний рівень розвитку об'єкта) та дестимулятори (ознаки, які стримують розвиток) з урахуванням характеру впливу кожного з показників на рівень розвитку об'єкта, який досліджується (табл. 3). Розподіл ознак на стимулятори та дестимулятори є основою для побудови еталону розвитку P_o [6]. Елементи цього вектора мають координати X_{oi} та формують їх значення показників таким чином:

$$X_{oi} = \max X_{ij} - \text{стимулятор}; \quad (3)$$

$$X_{oi} = \min X_{ij} - \text{дестимулятор} [7].$$

Четвертий етап – розрахунок відстані між окремими спостереженнями (період) та вектором-еталоном:

$$C_{io} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (Z_{ij} - Z_{oj})^2}, \quad (4)$$

де Z_{ij} – стандартизоване значення j показника в період часу i ;

Z_{oj} – стандартизоване значення.

П'ятий етап – розрахунок середньої відстані між спостереженнями:

$$\bar{C}_o = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m C_{io}. \quad (5)$$

Шостий етап – розрахунок стандартизованого відхилення максимально можливого відхилення від зведеного еталона (C_o), зведеного динамічного показника рівня розвитку (D_i):

$$S_o = \sqrt{\frac{1}{m} \sum (C_{io} - \bar{C}_o)^2}; \quad (6)$$

$$C_o = \bar{C}_o + 2S_o; \quad (7)$$

$$D_i = \frac{C_{io}}{C_o}. \quad (8)$$

Для остаточного проведення таксономічного аналізу, використовуючи формули (5) – (8), розраховується \bar{C}_o , S_o , C_o , D_i за сукупністю підприємств (табл. 4) [8].

Сьомий етап – розрахунок таксономічного коефіцієнта розвитку підприємств за моделлю (9) з отриманням таксономічного коефіцієнта розвитку сукупності підприємств ресторанного господарства (коливається в межах від 0 до 1) для оцінки досягнутого за визначений період середнього рівня значення ознак, які характеризують вивчене явище (див. табл. 4) [9]:

$$K_i = 1 - D_i. \quad (9)$$

Проведені розрахунки сукупності підприємств ресторанного господарства у 2014 та 2015 рр. стали під-

ставою для побудови таксономічної відстані між точками – факторами підприємств у багатомірному просторі.

Розраховуючи таксономічну відстань, стандартизовані ознаки з більшою варіацією мають більш високу вагу в інтегральному показнику, завдяки чому вони отримують перевагу на відміну від інших ознак [10].

Внаслідок проведених розрахунків отримано дві групи підприємств: першу групу складають підприємства, які мають значення таксономічного показника більше 0,7 од., тобто їх фінансовий стан більш стійкий, ніж другої групи, де таксономічний показник рівня розвитку менше 0,7 од. (рис. 1, рис. 2).

У 2014 р. вісім підприємств досліджуваної сукупності, а саме: підприємства ресторанного господарства «Яскэ», «La Strada», «Росинка», «Веранда», «Охотный двор», «Райский уголок», «Місто», «Старая башня», «Бухара» мали позитивний рівень економічного розвитку (більше 0,7 од.), відповідно шість підприємств сукупності: «Чехов», «Deli», «Харків», «Da Vinci», «Шато» – негативний.

У 2015 р. відношення успішних підприємств та підприємств-аутсайдерів змінилося: десять підприємств сукупності склали групу з позитивним рівнем економічного розвитку, чотири – з негативним, що це пов'язано зі збільшенням ефективності операційної діяльності підприємств ресторанного господарства: «Чехов», «Da Vince», «Шато».

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що запропонований методичний підхід щодо проведення таксономічного аналізу розвитку в обліковій стратегії програмованого менеджменту дозволить кожному підприємству вибіркової сукупності коригувати свою ресторанно-господарську діяльність, впливаючи на поліпшення рівня кінцевого показника успішності – прибутку. ■

ЛІТЕРАТУРА

- Грінко А. П. Теоретико-методологічні засади бухгалтерського обліку відтворення основного капіталу в умовах нової управлінської парадигми: монографія. Харків: ХДУХТ, 2015. 328 с.
- Харківська область у 2014 році (статистичний щорічник): URL: <http://kh.ukrstat.gov.ua/>
- Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в эконометрическом моделировании/пер. с польск. М.: Финансы и статистика, 1989. 175 с.
- Надтока Т. Б., Виноградов А. Г. Многомерное оценивание уровня социально-экономического развития предприятия. *Бізнес Інформ*. 2014. № 1. С. 184–191.
- Белай С. Застосування таксономічного методу для оцінювання соціально-економічної безпеки регіонів України. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2011. Вип. 4 (11). С. 191–205.
- Самородов Б. В. Модифікація таксонометричного методу з урахуванням компетентностей експертів при рейтингуванні банків. *Вісник Української академії банківської справи*. 2011. № 2 (31). С. 62–67.

Таблиця 2

Матриця стандартизованих коефіцієнтів досліджуваної сукупності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2014–2015 рр.

№ з/п	Назва підприємств	Товарооборот, тис. грн		Сума операційних витрат, грн		Затрато-віддача операційних витрат, грн		Коефіцієнт автономії, од.		Коефіцієнт прибутковості, од.		Продуктивність праці (середньорічна виручка на 1-го робітника), тис. грн		Коефіцієнт абсолютної ліквідності, од.		Прибуток операційної діяльності, грн	
		Рік		Рік		Рік		Рік		Рік		Рік		Рік		Рік	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
1	Яскэ	0,8216	1,0144	0,9528	1,1416	0,8216	0,8224	0,696	0,8664	0,88	0,8184	0,876	0,9832	0,7136	0,5816	0,892	1,2256
2	La Strada	0,7016	0,6144	0,8592	0,756	0,7792	0,7608	0,8224	0,7336	0,5608	0,8648	0,7624	0,6584	0,6544	0,5816	0,576	0,3264
3	Росинка	0,9288	1,1152	0,8864	0,8696	0,8088	0,8064	0,696	0,6664	0,8328	0,9184	0,9768	0,9632	0,6064	0,5176	1,092	1,4064
4	Веранда	0,6328	0,5576	0,7488	0,6688	0,8152	0,7872	0,8864	0,9336	0,908	0,76	0,7232	0,676	1,0704	0,9696	0,4272	0,3504
5	Охотный двор	0,5912	0,7224	0,7096	0,828	0,8056	0,8192	0,7592	0,8	0,5552	0,9608	0,6576	0,756	1,0112	0,8728	0,3288	0,648
6	Чехов	0,5872	0,5704	0,7192	0,6872	0,7856	0,78	0,8224	0,7336	0,5552	0,7384	0,6328	0,6392	0,9592	1,2608	0,3376	0,3264
7	Райский уголок	0,4896	0,5584	0,6136	0,6888	0,7728	0,7608	0,696	0,8664	0,8328	0,8832	0,6504	0,6512	0,944	0,9712	0,2872	0,328
8	Місто	0,76	0,7704	0,8928	0,8624	0,8152	0,7968	0,8864	0,7336	0,8824	0,7976	0,7888	0,7232	0,8624	0,7112	0,7376	0,5968
9	Deli	0,5232	0,54	0,464	0,4536	0,7664	0,7904	0,7592	0,9336	0,7632	0,7408	0,6224	0,6184	0,9512	1,164	0,296	0,3024
10	Старая башня	0,9544	0,9752	0,92	0,8984	0,8248	0,8224	0,8864	0,8	0,9216	0,9392	0,9632	0,9864	0,5176	0,6144	1,1272	1,2136
11	Бухара	1,0136	0,8928	0,9144	0,9032	0,8248	0,7968	0,6328	0,8	1,024	0,8216	0,9144	0,8352	0,856	0,9184	0,8544	0,812
12	Харків	0,5512	0,6584	0,4568	0,5952	0,7856	0,8224	0,8864	0,7336	0,8936	0,9608	0,6976	0,9192	0,672	0,7432	0,5104	0,98
13	Da Vinci	0,932	0,96	0,9848	1,0048	0,8088	0,8096	0,9496	0,8664	0,8496	0,8432	0,9168	0,82	0,5712	0,6728	1,1792	1,2848
14	Шато	1,004	1,0144	0,6712	0,7704	0,7824	0,7936	0,9496	0,7336	0,9048	0,7144	0,7128	0,6672	0,708	0,8016	0,3504	0,4168

Результати таксономічного аналізу діяльності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2014-2015 рр.

№ з/п	Назва підприємств	P_o							
		Товарооборот, тис. грн	Сума операційних витрат, грн	Витрати-віддача операційних витрат, грн	Коефіцієнт автономії, од.	Коефіцієнт прибутковості, од.	Продуктивність праці (середньорічна виручка на 1-го робітника), тис. грн	Коефіцієнт абсолютної ліквідності, од.	Прибуток операційної діяльності, грн
1	Яскэ	1,0144	1,1416	0,8224	0,8664	0,88	0,9832	0,7136	1,2256
2	La Strada	0,6144	0,756	0,7608	0,7336	0,5608	0,6584	0,5816	0,3264
3	Росинка	1,1152	0,8864	0,8088	0,696	0,9184	0,9768	0,6064	1,4064
4	Веранда	0,5576	0,6688	0,7872	0,8864	0,76	0,676	0,9696	0,3504
5	Охотный двор	0,7224	0,828	0,8192	0,8	0,9608	0,756	1,0112	0,648
6	Чехов	0,5704	0,6872	0,78	0,7336	0,5552	0,6328	0,9592	0,3264
7	Райский уголок	0,5584	0,6888	0,7728	0,8664	0,8832	0,6512	0,9712	0,328
8	Місто	0,7704	0,8624	0,7968	0,7336	0,7976	0,7232	0,7112	0,5968
9	Deli	0,5232	0,4536	0,7664	0,7592	0,7408	0,6184	0,9512	0,296
10	Старая башня	0,9752	0,92	0,8248	0,8864	0,9392	0,9864	0,6144	1,2136
11	Бухара	0,8928	0,9032	0,7968	0,6328	0,8216	0,8352	0,856	0,812
12	Харків	0,6584	0,5952	0,8224	0,8864	0,9608	0,9192	0,7432	0,98
13	Da Vinci	0,96	1,0048	0,8096	0,9496	0,8496	0,9168	0,6728	1,2848
14	Шато	1,0144	0,7704	0,7936	0,9496	0,9048	0,7128	0,8016	0,4168

Таблиця 4

Матриця стандартизованих коефіцієнтів досліджуваної сукупності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2014-2015 рр.

№ з/п	Назва підприємств	C_{io}		\bar{C}_o	S_o	C_o	D_i		K_i	
		Рік					Рік		Рік	
		2014	2015				2014	2015	2014	2015
1	Яскэ	1,2608	0,5576	0,9096	1,0608	3,0312	0,3328	0,1472	0,4672	0,6528
2	La Strada	1,076	0,6984	0,8872	0,7776	2,4424	0,3528	0,2288	0,4472	0,5712
3	Росинка	0,9696	0,4928	0,7312	0,8736	2,4784	0,3128	0,1592	0,4872	0,6408
4	Веранда	0,9432	0,2792	0,6112	1,0304	2,672	0,2824	0,0832	0,5176	0,7168
5	Охотный двор	1,3432	0,4728	0,908	1,18	3,268	0,3288	0,116	0,4712	0,684
6	Чехов	0,4976	0,888	0,6928	0,7904	2,2736	0,1752	0,3128	0,6248	0,4872
7	Райский уголок	0,8328	0,1456	0,4896	1,0488	2,5872	0,2576	0,0448	0,5424	0,7552
8	Місто	1,0224	0,0504	0,5368	1,2472	3,0312	0,2696	0,0136	0,5304	0,7864
9	Deli	0,2464	0,8336	0,54	0,9696	2,4792	0,0792	0,2688	0,7208	0,5312
10	Старая башня	0,6256	0,42	0,5232	0,5736	1,6704	0,3	0,2008	0,5	0,5992
11	Бухара	0,88	0,6064	0,7432	0,6616	2,0664	0,3408	0,2344	0,4592	0,5656
12	Харків	1,3336	0,4944	0,9144	1,1584	3,2312	0,3304	0,1224	0,4696	0,6776
13	Da Vinci	0,64	0,5464	0,5936	0,3872	1,368	0,3744	0,32	0,4256	0,48
14	Шато	0,6704	0,8504	0,7608	0,5368	1,8344	0,2928	0,3712	0,5072	0,4288

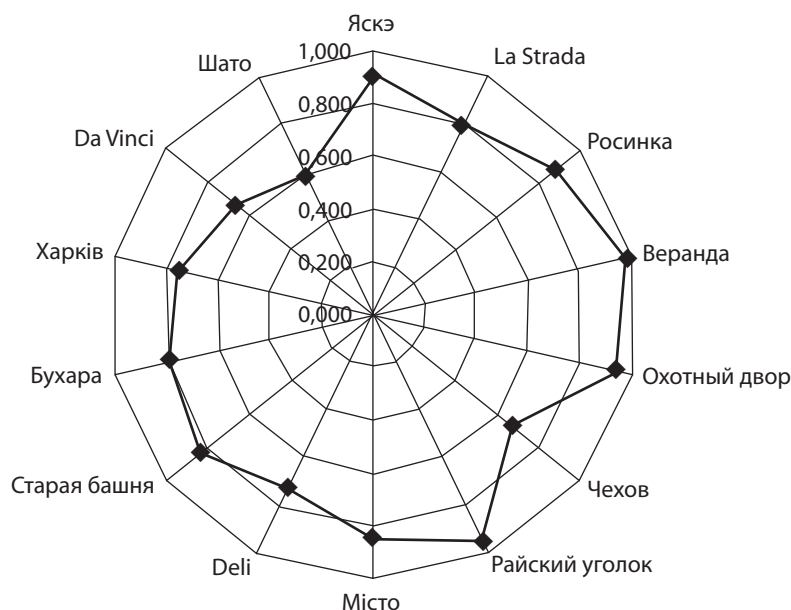

Рис. 1. Таксономічний показник рівня економічного розвитку досліджуваної сукупності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2014 р.

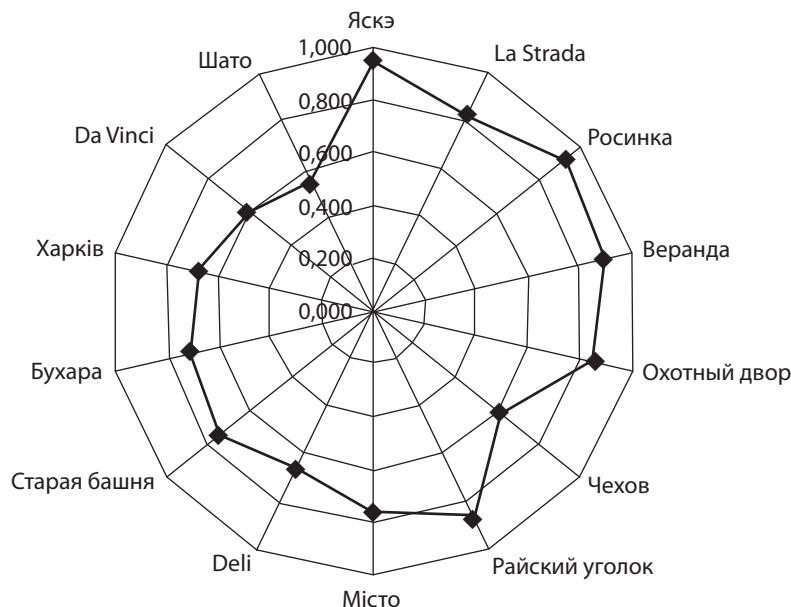

Рис. 2. Таксономічний показник рівня економічного розвитку досліджуваної сукупності підприємств ресторанного господарства м. Харкова та Харківської області за 2015 р.

7. Смолякова О. М. Використання інтегрального показника для оцінки фінансового стану банку. *Управління розвитком*. 2010. № 5 (81). С. 108–110.

8. Островерхова О. О. Побудова інтегрального показника оцінки ефективності діяльності банку. *Управління розвитком*. 2010. № 1 (77). С. 43–45.

9. Клебанова Т. С., Иванов В. В., Дубровина Н. А. Методы прогнозирования: учеб. пособ. Харьков: ХГЭУ, 2002. 371 с.

10. Репіна І. М. Таксономічний аналіз ефективності формування та використання активів підприємства. *Формування ринкової економіки*. 2011. № 26. Спец. вип.: у 2 ч. Ч. 2. С. 440–457.

REFERENCES

Bielai, S. "Zastosuvannia taksonomichnoho metodu dlia otsiniuvannia sotsialno-ekonomichnoi bezpeky rehioniv Ukrainy"

[The application of taxonomic method for the assessment of socio-economic security of regions of Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, no. 4 (11) (2011): 191-205.

Hrinko, A. P. *Teoretyko-metodolohichni zasady bukhgalterskoho obliku vidtvorennia osnovnoho kapitalu v umovakh novoi upravlinskoj paradyhmy* [Theoretical and methodological basis of accounting for the reproduction of fixed capital in the conditions of a new managerial paradigm]. Kharkiv: KhDUKhT, 2015.

"Kharkivska oblast u 2014 rotsi (statystychnyi shchorichnyk)" [Kharkiv oblast in 2014 (statistical Yearbook)]. <http://kh.ukrstat.gov.ua/> Klebanova, T. S., Ivanov, V. V., and Dubrovina, N. A. *Metody prognozirovaniia* [Forecasting methods]. Kharkiv: KhGEU, 2002.

Nadtoka, T. B., and Vinogradov, A. H. "Mnogomernoye otsenivaniye urovnya sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya predpriyatiya" [Multi-dimensional assessment of the level of socio-economic development of the enterprise]. *Biznes Inform*, no. 1 (2014): 184-191.

Ostroverkhova, O. O. "Pobudova intehralnoho pokaznyka otsinky efektyvnosti diialnosti banku" [The construction of integral indicator of assessment of efficiency of activity of the Bank]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 1 (77) (2010): 43-45.

Plyuta, V. *Sravnitelnyy mnogomernyy analiz v ekonometricheskom modelirovanii* [Comparative multivariate analysis in econometric modeling]. Moscow: Finansy i statistika, 1989.

Riepina, I. M. "Taksonomichnyi analiz efektyvnosti formuvannya ta vykorystannya aktyviv pidpriemstva" [Taxonomical analysis of the efficiency of formation and use of enterprise assets]. *Formuvannya rynkovoï ekonomiky*, no. 26 (2011), part 2: 440-457.

Smoliakova, O. M. "Vykorystannia intehralnoho pokaznyka dlia otsinky finansovoho stanu banku" [Use of an integrated indicator for assessing the financial condition of the Bank]. *Upravlinnia rozvytkom*, no. 5 (81) (2010): 108-110.

Samorodov, B. V. "Modyfikatsiia taksonometrychnoho metodu z urakhuvanniam kompetentnosti ekspertiv pry reitynhuvanni bankiv" [Modification of taxonomical method, taking into account the competence of experts in the ratings of banks]. *Visnyk Ukrainkoi akademii bankivskoi spravy*, no. 2 (31) (2011): 62-67.

УДК 332.1:330.332

КВАЛІМЕТРИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ

© 2017 ЖУЧЕНКО А. М.

УДК 332.1:330.332

Жученко А. М. Кваліметричне оцінювання інвестиційної привабливості регіону

Запропоновано метод кваліметричного оцінювання інвестиційної привабливості як фактор сталого розвитку регіональної економіки. Узагальнена кількісна оцінка інвестиційної привабливості ефективно формується за допомогою математичного методу кваліметричного оцінювання «якість – складність», що дозволяє отримати локальні оцінки окремих інвестиційних ресурсів по кожному показнику і агрегувати їх в єдиний критерій інвестиційної ситуації. За величинами кількісного подання експертних оцінок встановлюється першочерговість змін управлінських дій. Ця інформація є основою для розробки цільових програм і нормативних документів органами управління на рівні району та регіону. Розроблений математичний метод отримання інтегральних коефіцієнтів інвестиційної привабливості має такі переваги у порівнянні з використаними раніше: простоту формалізації даних при інтегральній оцінці власних показників; облік нелінійного впливу часткових показників на інтегральну оцінку; можливість налаштування алгоритму з метою підвищення його достовірності.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, регіон, кваліметричне оцінювання, «якість», «складність».

Формул: 17. **Бібл.:** 10.

Жученко Андрій Миколайович – кандидат економічних наук, докторант кафедри менеджменту, Черкаський державний технологічний університет (бул. Шевченка, 460, Черкаси, 18006, Україна)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru

УДК 332.1:330.332

Жученко А. Н. Кваліметрическое оценивание инвестиционной привлекательности региона

Предложен метод кваліметричної оцінки інвестиційної привабливості як фактор сталого розвитку регіональної економіки. Узагальнена кількісна оцінка інвестиційної привабливості ефективно формується з допомогою математичного методу кваліметричного оцінювання «якість – складність», що дозволяє отримати локальні оцінки окремих інвестиційних ресурсів по кожному показателю і агрегувати їх в єдиний критерій інвестиційної ситуації. По величинам кількісного подання експертних оцінок встановлюється першочерговість змін управлінських дій. Ця інформація є основою для розробки цільових програм і нормативних документів органами управління на рівні району та регіону. Розроблений математичний метод отримання інтегральних коефіцієнтів інвестиційної привабливості має такі переваги у порівнянні з використаними раніше: простоту формалізації даних при інтегральній оцінці власних показників; облік нелінійного впливу часткових показників на інтегральну оцінку; можливість налаштування алгоритму з метою підвищення його достовірності.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, регион, кваліметрическое оценивание, «ячество», «сложность».

Формул: 17. **Библ.:** 10.

Жученко Андрей Николаевич – кандидат экономических наук, докторант кафедры менеджмента, Черкасский государственный технологический университет (бул. Шевченко, 460, Черкасы, 18006, Украина)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru

UDC 332.1:330.332

Zhuchenko A. M. The Qualimetric Evaluation of the Investment Attractiveness of Region

A method for qualimetric evaluation of the investment attractiveness as a factor for the sustainable development of regional economy has been proposed. A generalized quantification of the investment attractiveness will be effectively formed using the mathematical method of qualimetric evaluation of «quality – complexity», allowing to obtain local estimates of the individual investment resources by each indicator and to aggregate them into a single criterion of the investment situation. Priority of changes in management actions will be determined by values of the quantitative presentation of the expert estimates. This information will form the basis for development of targeted programs and regulations on the part of governing bodies at both the rayon and the region levels. The developed mathematical method of obtaining integral coefficients of the investment attractiveness has the following advantages compared to the previously used methods: simplicity of formalization of data in the integrated assessment of the own indicators; consideration of influence of the nonlinear separate indicators on the integrated evaluation; ability to customize the algorithm with the aim of improving its reliability.

Keywords: investment attractiveness, region, qualimetric evaluation, «quality», «complexity».

Formulae: 17. **Bibl.:** 10.

Zhuchenko Andrii M. – PhD (Economics), Candidate on Doctor Degree of the Department of Management, Cherkasy State Technological University (460 Shevchenka Blvd., Cherkasy, 18006, Ukraine)

E-mail: strokan-1305@yandex.ru